

v pryntsypi tekhnolohichnyi innovatsiinyi khab” [Oxford Institute of the Internet, University of Oxford (2014), “What is a technological innovation hub in principle”] Retrieved from <http://cii.oii.ox.ac.uk/2014/09/16/what-is-a-tech-innovation-hub-anyway>

18. *Vikipediia* [Wikipedia]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/term/1207>

19. *Vikipediia* [Wikipedia]. Retrieved from <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A5%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BD>

Відомості про автора

КОЛЯДЕНКО Світлана Василівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри комп’ютерних наук та економічної кібернетики, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: kolyadenkosv@ukr.net).

KOLIADENKO Svitlana – doctor of Economic Sciences, Professor of the department of computer science and economic cybernetics. Vinnitsa national agrarian university (21008, Vinnitsa, Soniachna st. 3, e-mail: kolyadenkosv@ukr.net).

КОЛЯДЕНКО Светлана Васильевна – доктор экономических наук, профессор, профессор кафедры компьютерных наук и экономической кибернетики, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г. Винница, ул. Солнечная, 3, e-mail: kolyadenkosv@ukr.net).

УДК: 33.334

DOI: 10.37128/2411-4413-2020-2-6

**ІНФОРМАЦІЙНІ
ТЕХНОЛОГІЇ У
ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ
СТРУКТУРАХ**

БЕРЕЗЮК С.В.,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри адміністративного
менеджменту та альтернативних джерел
енергії,
Вінницький національний аграрний університет
(м. Вінниця)

ОНИЩЕНКО М.Л.,
кандидат економічних наук, доцент кафедри
управління,
Сумський державний університет
(м. Суми)

У статті розглянуто зарубіжний та вітчизняний досвід розвитку ІТ-ринку з огляду на інформатизацію суспільства як одну із найбільш характерних особливостей сучасного

розвитку суспільних відносин, коли інтелектуальна складова стає основою для подальшого удосконалення науково-технічних та технологічних розробок. Визначено основні відмінні особливості форм присвоєння та відчуження інформаційного продукту в суспільстві. Акцентовано увагу на структурі світового ринку інформаційних та телекомунікаційних послуг, динаміці обсягу їх експорту, визначена домінуюча затребуваність світового ІТ ринку на програмне забезпечення, ІТ-обслуговування, загальний ІТ.

Зазначено основні тенденції розвитку української ІТ-індустрії, її проблеми та перспективи. Визначено рівень розвитку ІТ-ринку України у різних сегментах. Зроблено висновок, що ІТ-ринок України значною мірою представлений наданням послуг вітчизняними фахівцями в галузі ІТ зарубіжним корпораціям у вигляді аутсорсингу. Підкреслено роль інформації як ознаки інформатизації економіки та її впливу на всі галузі виробничої і невиробничої сфери діяльності. Зазначено, що інформатизація економіки здійснює вплив на різні сфери суспільного життя, створюючи матеріальну основу для автоматизації управлінських процесів, що в кінцевому результаті робить цей процес більш досконалим та продуктивним. Ці зміни щодо сприйняття інформації пов'язані з перетворенням її у виробничий ресурс, а відтак – у фактор суспільного виробництва. Наголошено, що в нинішніх умовах сутність економічних відносин у суспільстві визначає не капітал, а процес накопичення та використання знань. Проаналізовано світовий досвід щодо формування вітчизняної моделі надання інформаційних технологій та послуг. Визначено перспективи подальших досліджень вітчизняної ІТ-індустрії.

Ключові слова: інформація, ІТ-ринок, телекомунікаційні послуги, аутсорсинг, інформатизація економіки, підприємство.

Табл.: 1. Рис.: 3. Літ.: 16.

INFORMATION TECHNOLOGY IN BUSINESS STRUCTURES

BEREZUK Sergey,
Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor of the Administrative Management
and Alternative Energy Sources Department,
Vinnitsia National Agrarian University
(Vinnitsia)

ONISHCHENKO Marharyta,
Candidate of Economic Science,
Associate Professor of the Department of Management,
Sumy State University
(Sumy)

The article deals with the foreign and domestic experience of IT market development from the point of view of informatization of society as one of the most characteristic features of modern development of public relations, when the intellectual component becomes the basis for further improvement of scientific and technical and technological developments. The main distinctive features of the forms of appropriation and alienation of the information product in society are determined. The attention is focused on the structure of the world market of information and telecommunication services, the dynamics of their exports, the dominant demand of the world IT market for software, IT services and general IT.

The main trends in the development of the Ukrainian IT industry, its problems and prospects are noted. The level of development of Ukrainian IT market in different segments is determined. It is concluded that the IT market of Ukraine is largely represented by the provision of services by domestic IT-specialists to foreign corporations in the form of outsourcing. The role of information as a sign of informatization of the economy and its impact on all sectors of productive and non-productive spheres of activity is emphasized. It is noted that the informatization of the economy has an impact on various spheres of public life, creating a material basis for the automation of management processes, which ultimately makes this process more perfect and productive. These changes in the perception of information are associated with the transformation of it into a productive resource, and thus - a factor in social production. It is emphasized that in the current conditions the essence of economic relations in society is determined not by capital, but by the process of accumulation and usage of knowledge. The world experience in the formation of the domestic model of information technology and services is analyzed. Prospects for further research of the domestic IT industry are identified.

Keywords: information, IT market, telecommunication services, outsourcing, informatization of economy, enterprise.

Tabl.: 1. Fig.: 3. Lit.: 16.

ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКИХ СТРУКТУРАХ

БЕРЕЗЮК С.В.,

*кандидат экономических наук,
доцент кафедры административного менеджмента
и альтернативных источников энергии,
Винницкий национальный аграрный университет
(г. Винница)*

ОНИЩЕНКО М.Л.,

*кандидат экономических наук, доцент кафедры управления,
Сумской государственной университет
(г. Сумы)*

В статье рассмотрен зарубежный и отечественный опыт развития ИТ-рынка, информатизация общества как одна из наиболее характерных особенностей современного развития общественных отношений, когда интеллектуальная составляющая становится основанием для дальнейшего усовершенствования научно-технических и технологических разработок. Определены основные особенности форм присвоения и отчуждения информационного продукта в обществе, его отличительные особенности на современном этапе. Акцентировано внимание на структуре мирового рынка информационных и телекоммуникационных услуг, динамике объема их экспорта, определена доминирующая затребованность мирового ИТ-рынка на программное обеспечение, ИТ-обслуживание, общий ИТ.

Обозначены основные тенденции развития украинской ИТ-индустрии, ее проблемы и перспективы. Определен уровень развития ИТ-рынка Украины в различных сегментах. Сделан вывод относительно аутсорсинга, как доминирующей формы предоставления услуг отечественными ИТ-специалистами зарубежным корпорациям. Подчеркнута роль информации как признака информатизации экономики и ее влияния на различные отрасли

производственной и непроизводственной сфер деятельности. Констатируется, что информатизация экономики осуществляет влияние на различные сферы общественной жизни, создавая материальную базу для автоматизации управленческих процессов, что в конечном итоге делает этот процесс более совершенным и продуктивным. Выделена роль знаний, что превращает информацию в производственный ресурс, а значит и фактор общественного производства. Подчеркнуто, что в современных условиях сущность экономических отношений в обществе определяет не капитал, а процесс накопления и использования знаний. Проанализирован мировой опыт формирования модели предоставления информационных технологий и услуг, выделены ее основные сегменты. Определены перспективы дальнейших исследований отечественной ИТ-индустрии.

Ключевые слова: информация, ИТ-рынок, телекоммуникационные услуги, аутсорсинг, информатизация экономики, предприятие.

Табл.: 1. Рис.: 3. Лит.: 16.

Постановка проблеми. Однією із найбільш характерних особливостей сучасного розвитку суспільних відносин у розвинутих країнах світу є інформатизація суспільства. Багато вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів присвячують свої дослідження проблемам створення, функціонування і розвитку інформатизованого суспільства – нового етапу існування людської цивілізації, коли інформація, різноманітні та багатогранні знання відіграють вирішальну роль в усіх сферах життєдіяльності людини.

У сучасному світі інформація є ознакою інформатизації економіки та здійснює суттєвий вплив на всі галузі як виробничої, так і невиробничої сфери діяльності. Основою для подальшого удосконалення науково-технічних та технологічних розробок із застосуванням принципово нових, прогресивних інформаційних інструментів наукових досліджень стає інтелектуальна складова. Практика існування сучасних підприємницьких структур свідчить про те, що в Україні, як ніколи раніше, потрібні системи управління, які б забезпечили досягнення світових стандартів виробництва на внутрішньому та зовнішніх ринках, що є можливим шляхом створення нових інформаційних технологій. Тому на сьогодні в умовах трансформаційної економіки України досить актуальною є нагальна потреба у вивченні цієї проблематики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у дослідження цієї проблематики зробили як зарубіжні, так і вітчизняні вчені, а саме П. Друкер [2], А. Тоффлер [11], С. Дятлов [3], Т. Загорна [4], Н. Іноземцева [13], А. Ткачова [10] та ін. Водночас існують проблеми щодо формування вітчизняної моделі інформаційної економіки та визначення її місця в глобальному середовищі.

Мета статті полягає у вивченні основних методів формування нових інформаційних технологій у підприємницьких структурах на основі світового та вітчизняного досвіду.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інформатизація економіки здійснює вплив на різні сфери суспільного життя:

– підприємства матеріального виробництва: забезпечення необхідною, сучасною та якісною інформацією безпосередніх виробників на всіх етапах створення кінцевого продукту;

- підприємства галузей обслуговування: при створенні індустрії послуг інформаційні функції у значних масштабах передаються від людини до механізмів (комп'ютери, засоби зв'язку та ін.);
- організація у сфері інтелектуальної та творчої діяльності: комп'ютери звільняють творчих людей від рутинної роботи при створенні духовних цінностей;
- управління виробництвом і суспільством: створюється матеріальна основа для автоматизації управлінських процесів, змінюються функції та структура управління, що в результаті робить цей процес більш досконалим та продуктивним.

Удосконалення суспільних відносин змінило характер привласнення інформації як важливого національного ресурсу економічного та соціально-політичного розвитку. Еволюційний етап розвитку привів до нових методів привласнення інформації. Стався перехід від панування над розподілом інформаційних ресурсів до панування над їхнім виробництвом у процесі інтелектуальної праці. Якісний стрибок щодо ставлення суспільства до інформації пов'язаний із перетворенням її у виробничий ресурс, а потім – у фактор суспільного виробництва, при цьому традиційні методи привласнення інформації змінюються принципово новими методами, органічно взаємопов'язаними з виробничо-господарськими відносинами суб'єктів господарювання економічної системи [2, с. 133–145].

Сучасний стан розвитку економіки свідчить про те, що виробник вже не може використовувати більше енергії для підвищення продуктивності через високу вартість. Замість цього він повинен бути винахідником у своїй справі, і в цьому йому здатна допомогти інформатизація економіки. Тобто на сьогодні сутність економічних відносин у суспільстві визначає не капітал, а процес накопичення та використання знань.

Розвиток форм присвоєння та відчуження інформаційного продукту в суспільстві можна охарактеризувати відмінними особливостями. По-перше, у міру того, як зростає відносна цінність інформаційного продукту, зростає технічна та технологічна здатність до взаємодії між усіма учасниками процесу суспільного виробництва. Інформаційний продукт забезпечує спільні потреби виробників та споживачів, налагоджуючи їх взаємодію як у процесі виробництва матеріальних благ, так і в процесі їхнього обміну [8].

По-друге, під впливом об'єктивних економічних законів формується сучасна структура інформаційного комплексу. Основними тенденціями при цьому стають розподіл та кооперація суспільної праці та виробництва. Розширення та поглиблення поділу праці в процесі створення інформаційного продукту до виникнення нових підгалузей і спеціалізованих виробництв у сфері створення комп'ютерної техніки, телекомунікацій, ЗМІ та ін. Удосконалюються інформаційні технології, виникають нові покоління комп'ютерної техніки та засобів зв'язку, відбувається оновлення програмного забезпечення. Відповідно

розширюється й сфера інформаційних послуг, яка задовольняє потреби всіх підприємств та приватних осіб.

По-третє, інформаційний продукт виходить за рамки окремо взятої національної економіки та набуває міжнародного характеру. Інформація все більше забезпечує потреби могутніх транснаціональних корпорацій, переміщаючи нові знання з більш економічно розвинутих регіонів у менш розвинені, тим самим забезпечуючи можливість ТНК отримувати надприбутки, залучати нових економічних суб'єктів до процесу міжнародного поділу праці.

По-четверте, використання інформаційного ресурсу суспільства при створенні інформаційного продукту характеризується процесами диверсифікації (розширення) та конвергенції (наближення). Відповідно, поряд із розширенням сфери застосування інформаційного продукту та послуг як горизонтально, так і вертикально відбувається згладжування відмінностей між інформаційним продуктом та засобами, які використовуються в побуті, а також між окремими режимами роботи (передача звуків, цифрових, відеосигналів та ін.). Як свідчить досвід промислово розвинутих країн, значні прибутки інформаційної індустрії дозволяють залучати до цієї сфери додатковий капітал та інші фактори виробництва, розширюючи діяльність інформаційних компаній. З іншого боку, великі фірми інформаційного бізнесу проникають у сумісні сфери економіки (телебачення, реклама, видавнича справа та т.п.), що надає додаткові стимули економічного розвитку [2, с. 145–159].

Ефективний розвиток ринкових відносин тісно пов'язаний із системою «організаційно-інформаційна інфраструктура держави». Інформаційний комплекс варто розглядати як єдину систему взаємопов'язаних елементів, взаємодія яких дозволяє задовольнити потреби суспільства в інформаційних послугах. Основним продуктом інформаційного ринку є інформація різноманітного призначення.

Весь комплекс інформації, на наш погляд, необхідно поділити на такі категорії: ділова інформація (біржова, фінансова, статистична, економічна, комерційна); науково-професійна інформація, зокрема науково-технічна, юридична і т.п.; споживча (масова) інформація, наприклад, реклама, розважальна інформація, довідкові дані та ін.; соціально-політична інформація, яка обслуговує органи державної влади та управління статистичною, соціальною, архівною та спеціальною інформацією.

Світовий досвід свідчить про необхідність формування вітчизняної моделі надання інформаційних технологій та послуг, а саме:

- формування моделі дозволить підвищити продуктивність суспільної праці за рахунок впровадження високопродуктивної техніки та використання передових інформаційних технологій;

- на відміну від індустріального, інформаційне суспільство в якості основних пріоритетів висуває знання, інтелект, високий рівень трудового потенціалу. Досвід таких країн як Тайвань, Сінгапур, Малайзія, Індія та ін. свідчить про те, що в основу економічних перетворень були покладені нові

технології та організація виробництва на основі використання високотехнологічного обладнання та серйозної підготовки кадрів. Саме ці фактори розвитку суспільного виробництва є відмінними ознаками інформаційного суспільства;

– інформація стає одним із найважливіших стратегічних ресурсів економіки, про що свідчить дані про активний розвиток обсягів виробництва та інвестицій в інформаційній індустрії розвинених країн світу. Так, згідно даних за останні 25 років, найбільш високі та стабільні темпи зростання ВВП в інформаційному комплексі в країнах Західної Європи становили понад 12 % [14].

Світовий ринок інформаційних технологій включає в себе декілька основних сегментів:

- IT-послуги;
- програмне забезпечення;
- комп'ютерна техніка;
- обладнання зв'язку;
- тенденції світового IT-ринку.

Обсяг світового ринку інформаційних технологій у 2019 р. становив 4 трлн дол. США, порівняно із 2018 р. він збільшився на 4,2 % [5]. Станом на 2019 р. у структурі ринку інформаційних і телекомунікаційних послуг основну частку займали послуги з розробки програмного забезпечення – понад 75%. Також окремо виділялися телекомунікаційні послуги, новинні сервіси та інші інформаційні послуги (рис. 1).

У перспективі можна очікувати, що сегмент телекомунікаційних послуг буде зростати випереджальними темпами. Для телекомунікаційних послуг головним драйвером зростання стане Інтернет речей, розвиток якого зажадає у багато разів збільшити пропускну спроможність сучасних каналів та забезпечити глобальне охоплення WIFI.

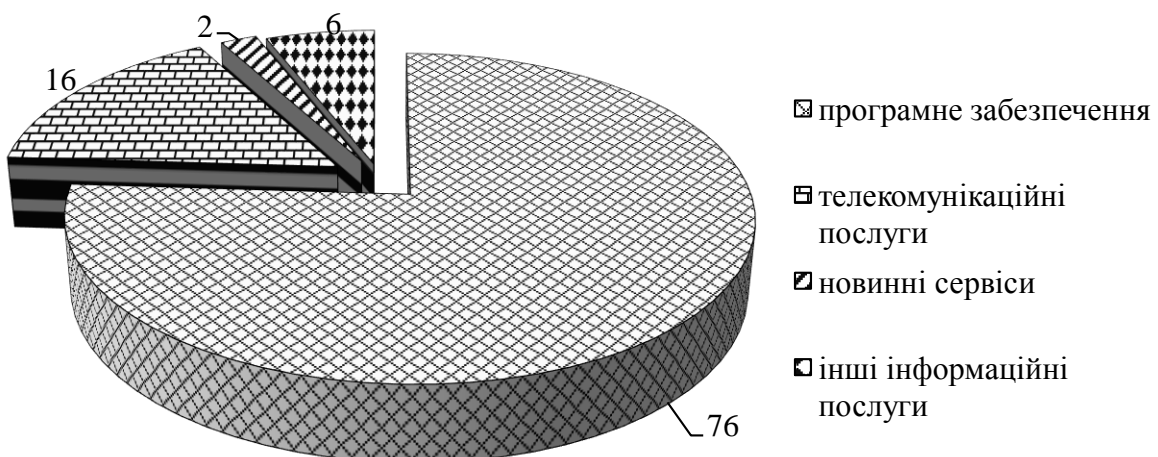

Рис. 1. Структура світового ринку інформаційних та телекомунікаційних послуг 2019 р, %

Джерело: сформовано автором за джерелом [6]

Важливі зміни відбуваються в сегменті програмного забезпечення – перехід від постачання готових програм до продажу послуг хмарних сервісів. Такий підхід дозволяє знизити гостроту проблеми з інтелектуальною власністю, але з іншого боку, вимагає великих пропускових можливостей телекомунікаційних мереж, що сприяє їхньому розвитку.

Світовим лідером із продажу інформаційних і телекомунікаційних послуг є Ірландія. Обсяг експорту у 2018 р. склав 85 млрд дол., що в 1,5 рази більше, ніж у найближчого конкурента – Індії.

У 2010 році Ірландія відставала від Індії за обсягами експорту інформаційних і телекомунікаційних послуг – 37 млрд. дол. проти 40 млрд. дол. Успіх Ірландії заснований на поєднанні таких факторів:

1) комфортне соціальне й культурне середовище і вдале географічне положення дозволяють залучати найбільш кваліфікованих кадрів ІТ як Європи, так і Америки (в цифрову епоху кваліфікація персоналу – головний засіб виробництва);

2) цілеспрямована політика розвитку малого бізнесу (низка податкових амністій, заходи, спрямовані на підтримку інвестування);

3) високий рівень освіченості населення;

4) стратегія «розділяти успіх», коли невеликі ірландські компанії пишуть програмне забезпечення в інтересах великих і найбільш швидкозростаючих галузевих корпорацій.

Частка лідерів – Ірландії, Індії і США становить понад $\frac{1}{4}$ від усього експорту. Провідні світові імпортери програмного забезпечення – країни з найбільшим розміром економіки – США, Китай, Німеччина, інші країни ЄС [14].

Обсяг експорту інформаційних та телекомунікаційних послуг у 2018 році лише за три останні роки збільшився на 42 млрд дол. (рис.2).

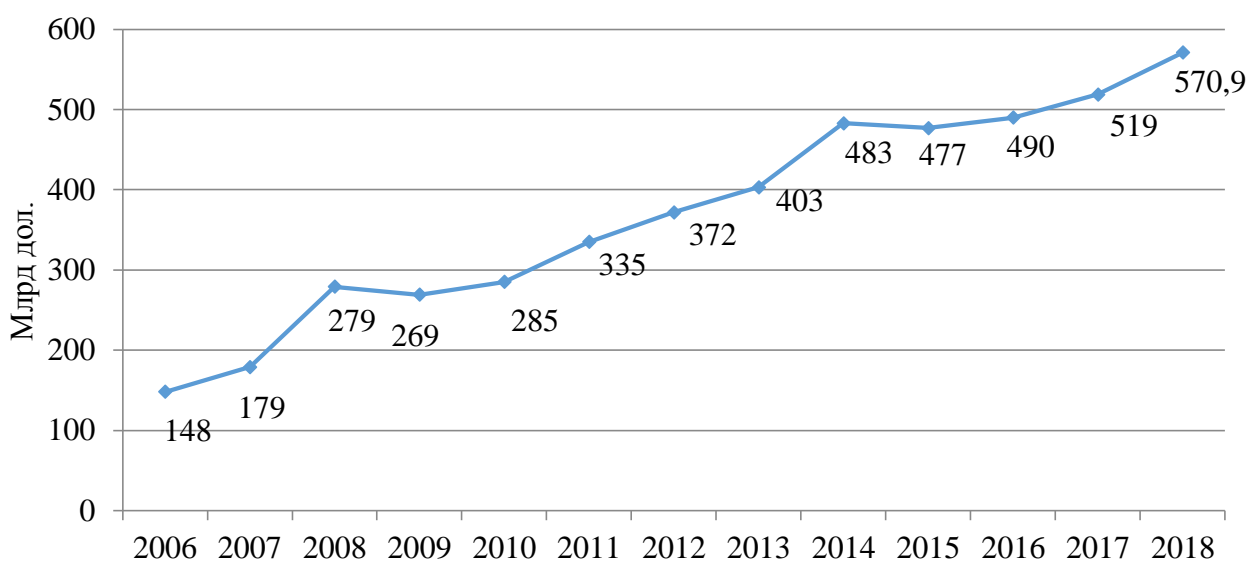

Рис. 2. Обсяг експорту інформаційних і телекомунікаційних послуг, млрд дол.

Джерело: сформовано автором за джерелом [6]

Наведені дані в таблиці 1 свідчать про те, що серед затребуваних ІТ на світовому ринку залишаються програмне забезпечення, ІТ-обслуговування, загальний ІТ.

У 2018 році аналітична компанія Gartner представила уточнений прогноз світового ІТ-ринку. Експерти очікують, що витрати на інформаційні технології в глобальному масштабі за підсумками останніх років досягнуть 3,7 трлн дол., збільшення відбулося на 4,5% щодо результатів за 2017 р. У 2017 році ринок додав 3,9%. У 2019 році стабільним залишається ринок програмного забезпечення, за прогнозними оцінками, цей вид діяльності у 2020 р. матиме тенденцію до зростання.

Сучасні стратегічно-орієнтовані компанії створюють великі інформаційні структури, які дозволяють гнучко реагувати та адаптуватися до мінливого середовища організації. Основним завданням цих структур є: технічне, математичне, програмне, інформаційне, організаційне та правове забезпечення діяльності підприємства. Тому за останні три роки для ТНК актуальним залишається купівля корпоративного програмного забезпечення. Модель SaaS (надає програмне забезпечення в якості послуг) стимулює зростання майже у всіх софтверних сегментах, особливо в CRM, оскільки тут відбувається врахування поліпшення роботи з клієнтами. У 2018 році витрати на облаштування сервісів корпорацій склали близько 22%, тоді як продажі традиційного програмного забезпечення, який встановлюється на комп'ютери клієнтів, склав лише 6% [5].

Таблиця 1

Характеристика світового ІТ-ринку

Види	Роки, %			
	2017	2018	2019	2020 (прогноз)
Система центрів обробки даних	6,4	6,0	-2,7	1,5
Програмне забезпечення	10,4	9,9	8,5	10,5
Пристрої	5,7	3,6	-4,3	-0,3
ІТ- обслуговування	4,1	5,9	3,6	5,5
Обслуговування комунікацій	1,0	2,4	-1,1	2,1
Загальний ІТ	3,9	4,5	0,5	3,7

Джерело: Gartner (January 2020) [15]

Глобальна фінансово-економічна криза внесла корективи в розвиток світової економіки і поставила перед розвиненими країнами завдання модернізації високотехнологічних секторів їхніх економік. На світовий ринок інформаційних послуг стали проникати компанії країн, що розвиваються і країни з перехідною економікою. Ці процеси стали можливі завдяки демонополізації інформаційних ресурсів, каналів інформаційного обміну та змін у регулюванні виробництва інформаційних послуг і їхньої реалізації на світовому і внутрішньому ринках.

Сьогодні українська ІТ-індустрія нарешті повернулася до докризових темпів зростання. Якщо в минулі три роки вони були ближче до 10%, то у 2019 р. відбулося зростання ринку на 20%. Якщо не відбудеться кардинальних змін у державі, то за чотири роки ринок і зовсім подвоїть обсяги [12; 16].

Український ІТ-сектор вражає стабільною динамікою зростання. Будучи однією з найбільших у країні галузей, ІТ в Україні є ключовим компонентом її майбутнього економічного успіху. На сучасному етапі обсяг експорту послуг і розвитку програмного забезпечення з України становить близько 4,17 млрд дол. на рік, що, за даними прес-служби ІТ Ukraine Association, перевищує виручку від експорту пшениці (3,65 млрд дол.) (рис. 3). «Щорічно ІТ-експорт зростає на 20–25%. Щоб зберегти поточні темпи росту на тлі гострої світової конкуренції за таланти, перш за все, потрібен виважений підхід держави до перегляду існуючих податкових моделей і розвиток ІТ-освіти» – стверджує виконавчий директор Асоціації «ІТ України» Костянтин Васюк [16].

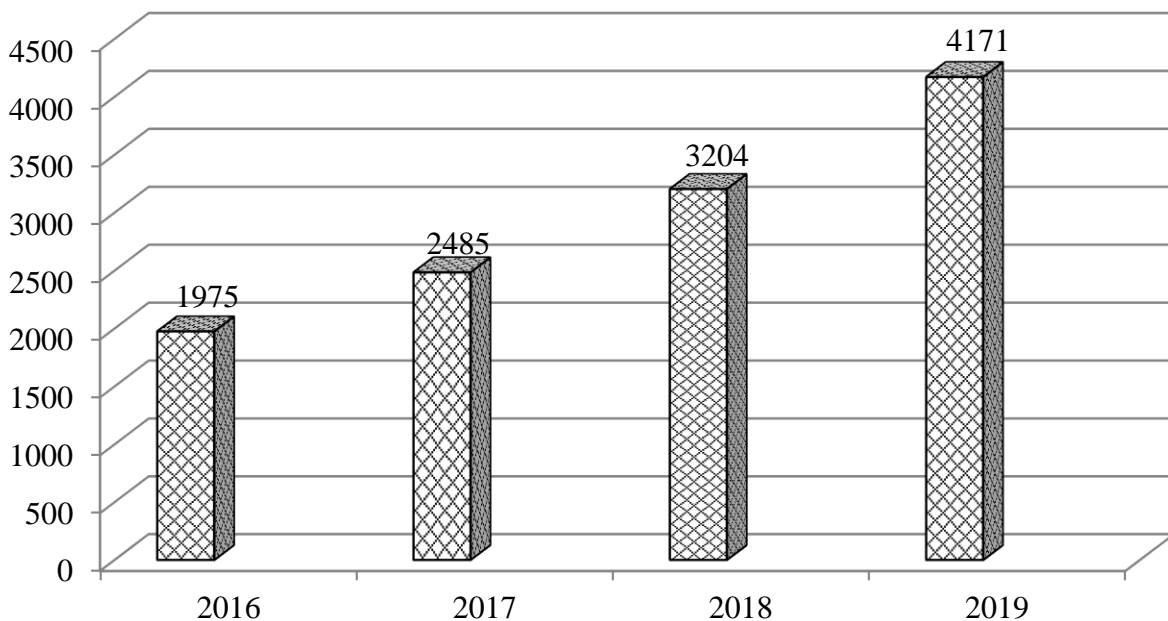

Рис. 3. Динаміка зростання експорту українських ІТ-послуг, млн дол.
Джерело: [16]

Варто зазначити, що доходи вітчизняного ІТ-бізнесу переважно мають іноземне походження – українські розробники співпрацюють із США, Великобританією, Німеччиною, Канадою, Ізраїлем, Швецією та Швейцарією, чисельність фахівців становить понад 130 тис.

За даними Державної фіскальної служби, сума сплачених ІТ-компаніями податків в 2014–2017 рр. щорічно зростала на 27% і зараз досягла 4,1 млрд гривень. У 2018 році ця тенденція збереглася [12]. Обсяг сплачених до держбюджету України податків та зборів відповідно збільшився на 28% і становить 16,7 млрд грн. Галузь інформаційних технологій України продовжує стрімко зростати. У 2019 році надходження податкових платежів та єдиного

соціального внеску від ІТ-індустрії сягнули 16,7 млрд грн. порівняно з 13 млрд грн. у 2018 році [16].

Також значна кількість ІТ-фахівців співпрацюють з компаніями за контрактом у ролі фізичних осіб-підприємців і самостійно сплачують єдиний податок. Обсяг його надходжень зріс у середньому на 58,8% протягом 2013–2019 років і становив понад 4,2 млрд грн. у 2019 році. Відповідно до проведеного в рамках дослідження опитування, оплата послуг фахівців – це 80–85% витрат компаній [6].

Можна зробити висновок про те, що ІТ-ринок України представлений наданням послуг вітчизняними фахівцями в галузі ІТ зарубіжним корпораціям, які здійснюється у вигляді аутсорсингу. ІТ-компанії в Україні пропонують привабливі умови праці, інтерес до цієї галузі зростає не лише у школярів чи студентів, але й у фахівців із інших сфер. Високі класні ІТ-спеціалісти – все ще у високому попиті, тому ІТ-компанії, особливо великі, продовжують розвивати внутрішні механізми інтенсивного розвитку своїх працівників та інвестують у цей напрямок значні ресурси. Держава намагається створювати умови для розвитку цієї сфери бізнесу. Наприклад, набув чинності закон щодо усунення низки адміністративних бар'єрів для укладання договорів в електронній формі або ж взагалі робити це за інвойсами [12].

Не дивлячись на перспективи, Україна з багатьох напрямів відстає від інших європейських держав. Наприклад, займає передостаннє місце за показником ВВП на душу населення. Рівень охоплення інтернет-послугами в нашій країні найнижчий на континенті. Показник поширення банківських карт на 10–20% нижчий, ніж у сусідів. У рейтингу простоти ведення бізнесу Україна традиційно посідає найнижчі місця.

Вітчизняний ринок ІТ щоденно натрапляє на багато проблем: низька потреба економіки в розробках у галузі інформаційних технологій через залежність країни від сировинних ринків; недостатній рівень впровадження інформаційних технологій в економіці, що обмежує розмір внутрішнього ринку наукомісткої продукції; недостатня розвиненість інноваційної інфраструктури загалом у країні; низький рівень правозастосування у сфері інформаційних технологій, захисту інтелектуальної власності; відсутність цілеспрямованої підтримки розвитку ІТ-кадрів; боротьба за найкращих спеціалістів; ризик зникнення моделі ФОП; свавілля правоохоронних органів; проблеми з працевлаштуванням іноземців, перевірки податкових служб тощо.

Висновки. Формування інформаційної економіки дозволить підвищити продуктивність праці за рахунок впровадження ІТ. Інформація стає одним з основних стратегічних ресурсів економіки. Основою «інформаційного суспільства» є інформаційне підприємництво. Для підвищення ефективності бізнесу необхідно створювати системи, які зможуть використовувати досвід, ідеї підприємців та працювати в системі «організація – інформаційна інфраструктура». Інформаційний комплекс варто розглядати і як інформаційну індустрію, і як окремі сектори інформаційних продуктів, послуг та технологій.

Розвиток ринкової інфраструктури на базі телекомунікації забезпечить принципово нові можливості економічного розвитку, зростання продуктивності праці, вирішення соціальних та економічних проблем, становлення якісно нових суспільних відносин. Для цього нами було здійснено аналіз зарубіжного досвіду застосування ІТ. В Україні надання послуг із ІТ здійснюється у формі аутсорсингу, у сферах програмного забезпечення, ІТ-сервісу, інтернет-продажу. Перспективи подальших досліджень знаходяться в площині своєчасного впровадження нових рішень для бізнесу, таких як ІТ-аутсорсинг, технології третьої платформи і конвергентна інфраструктура, що дозволить знизити витрати і підвищити ефективність будь-якого підприємства, залишатися конкурентоспроможними на ринку і розвиватися в ногу з часом.

Список використаних джерел

1. Горбатий І.В. Моделі якості послуг телекомунікаційних мереж. *Вісник комп'ютерні науки та інформаційні технології*. 2017. №1. С.192–200.
2. Друкер, Питер Ф. Задачи менеджмента в XXI : пер. с англ. : уч. пос. Москва: Издательский дом «Вильямс», 2007. 288 с.
3. Дятлов С.А. Информационные основы экономических отношений. Гуманитарные науки. Санкт-Петербург: ИСЭП РАН, 1998. №2. С.25–34.
4. Загорная Т.О. Аналитический подход к оценке уровня развития информационного сектора экономики. *Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму* : зб. наук. праць. Дніпропетровськ : ДУЕП ім. А. Нобеля ; Роял Принт. 2011. №1(4). С. 119-129.
5. ІТ (мирової ринок) URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2378> (дата звернення: 27.05.2019)
6. ІТ - індустрія: тренди та прогнози розвитку. Режим доступу: <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/29337.pdf> (дата звернення: 26.05.2020)
7. ІТ - індустрія вийшла на 2 місце в українському експорті послуг – дослідження. Українська правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2018/10/30/642128/> (дата звернення: 25.05.2019)
8. Социально-экономические проблемы информационного общества коллективная монография / под ред. Л.Г. Мельника. Сумы: Университетская книга. 2005. 430 с.
9. Стойловська О.М. Інформаційне забезпечення стратегічного управління та планування на підприємстві. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2012. № 4. Т. 3. С. 265-266.
10. Ткачова А.В. Специфіка і тенденції розвитку інформаційного сектора економіки України. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2378> (дата звернення: 25.05.2019)
11. Тоффлер Э. Третья волна. Москва: АСТ, 2002. 776 с.
12. Украинский ІТ - рынок: итоги 2017 и перспективы 2018. URL.: <https://dou.ua/lenta/articles/2017-summary/> (дата звернення: 25.05.2020)

13. Экономические теории и цели общества. Под ред. акад. Н. Н. Иноземцева. Москва: Прогресс, 1979. 49 с.
14. ИТС: UN Comtrade, World Bank. URL: <https://wits.worldbank.org/>. (Last accessed: 22.05.2020)
15. Gartner: Fueling the Future of Business. URL: <http://gartner.com>. (Last accessed: 30.05.2020)
16. Экспорт українського ІТ за 2019 рік зріс на 30%. <https://mind.ua/news/20208107-eksport-ukrayinskogo-it-za-2019-rik-zris-na-30> (дата звернення: 25.05.2020)

References.

1. Gorbatyi, I.V. (2017). Modeli yakosti poslug telekomunikatsiinyh merezh [Models of quality of services of telecommunication networks]. *Bulletin of Computer Science and Information Technology*, no. 1., pp. 192-200.
2. Drucker, Peter F (2007) Zadachi menedzhmenta v XXI [Tasks of management in XXI]. Moscow: "Williams" publishing house. [in Russian].
3. Diatlov S.A. (1998). Informatsionniie osnovy ekonomicheskikh otnosheniy [Information bases of economic relations]. *The humanities, ISEP RAN*, no. 2. pp. 25-34.
4. Zagornaya, T.O. (2011). Analiticheskiy podhod k otsenke urovnia razvitiia informatsionnogo sektora ekonomiki [Analytical approach to estimation of development level of informative sector in economy]. *Bulletin of the International Nobel Economic Forum*, no. 1(4), pp. 119-129.
5. IT (global market), available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2378> (Last accessed: 27.05.2019).
6. IT-Industry: Trends and Forecast Development, available at: <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/29337.pdf> (Last accessed: 26.05.2020).
7. IT- Industriya vyishla na druge mistse v ukrainskomu eksporti poslug, available at: <https://www.epravda.com.ua/news/2018/10/30/642128/>. (Last accessed: 25.05.2019).
8. Melnik, L.G. (2005). Sotsialno-ekonomicheskie problemy informatsionnogo obschestva [Socio-economic problems of informative society]. Sumy: Universitetskaya Kniga. [in Russian].
9. Stoylovska, O.M. (2012). Informatsiynе zabezpechennya strategichnogo upravlinnya ta planuvannya na pidpriemstvi [Information support of strategic management and planning at the enterprise]. *Bulletin of Khmelnytskyi National University*, no. 4, vol. 3, pp. 265-266.
10. Tkachova A.V. Specific and tendencies of development of the information sector of the economy of Ukraine. available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2378> (Last accessed: 5.05.2019)
11. E. Toffler (2002) Tretya volna [The Third Wave]. Moscow: AST. [in Russian]

12. Ukrainian IT-market: the results of 2017 and prospects 2018, available at: <https://dou.ua/lenta/articles/2017-summary/> (Last accessed: 25.05.2020)
13. Inozemtseva N.N. (ed.) (1979) *Ekonomicheskie teorii i tseli obschestva* [Economic theories and goals of society]. Moscow: Progress. [in Russian]
14. ITC: UNComtrade, WorldBank, available at: <https://wits.worldbank.or>. (Last accessed: 22.05.2020)
15. Gartner, available at: [http:// gartner.com](http://gartner.com). (Last accessed: 20.05.2020) <https://mind.ua/news/20208107-eksport-ukrayinskogo-it-za-2019-rik-zris-na-30> (Last accessed: 25.05.2020)

Відомості про авторів

БЕРЕЗЮК Сергій Володимирович – кандидат економічних наук, доцент кафедри адміністративного менеджменту та альтернативних джерел енергії, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: sergejj.berezjuk@gmail.com).

ОНИЩЕНКО Маргарита Леонідівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри управління, Сумський державний університет (40007, м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2, e-mail: m.honcharova@uabs.sumdu.edu.ua).

BEREZUK Sergey – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Administrative Management and Alternative Energy Sources Department, Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, 3, Sonyachna str., e-mail: sergejj.berezjuk@gmail.com).

ONISHCHENKO Marharyta – associate professor of the Department of Management Sumy State University (40007, Sumy, Rimskogo-Korsakova Str. 2, 40007, Sumy, Ukraine. e-mail: m.honcharova@uabs.sumdu.edu.ua).

БЕРЕЗЮК Сергей Владимирович – кандидат экономических наук, доцент кафедры административного менеджмента и альтернативных источников энергии, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г.Винница, ул.Солнечная, 3, e-mail: sergejj.berezjuk@gmail.com)

ОНИЩЕНКО Маргарита Леонидовна – кандидат экономических наук, доцент кафедры управления, Сумской государственной университет (40007, Сумы, ул. Римского-Корсакова, 2, e-mail: m.honcharova).